

Warszawa, 18.09.2009

Wyniki finansowe towarzystw ubezpieczeniowych w I półroczu 2009 roku¹

W dniu 30 czerwca 2009 r. **zewolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej** w Polsce miało sześćdziesiąt sześć zakładów ubezpieczeń (tak jak przed rokiem) oraz jeden oddział główny zagranicznej firmy ubezpieczeniowej. W ubezpieczeniach na życie (dział I) - działalność ubezpieczeniową prowadziło trzydzieści towarzystw, a pozostałe ubezpieczenia osobowe i majątkowe (dział II) obsługiwało trzydzieści sześć firm.

Większość zakładów ubezpieczeniowych miała **formę organizacyjną** spółki akcyjnej (dwadzieścia dziewięć w dziale I i dwadzieścia osiem w dziale II), oraz dziewięć towarzystw ubezpieczeń wzajemnych. W dziale I prowadziły działalność tylko zakłady w sektorze prywatnym. W towarzystwach zorganizowanych w formie spółek akcyjnych dominował kapitał zagraniczny², TUV-y miały przewagę polskich udziałowców.

Pełny **zakres ubezpieczeń** w dziale I prowadziło dziewięć zakładów. W dziale II tylko trzy największe towarzystwa miały uprawnienia na prowadzenie wszystkich osiemnastu grup ubezpieczeń bezpośrednich. Ubezpieczenie autocasco (grupa 3) oferowało dwadzieścia siedem zakładów, ubezpieczenia ogniowo-kradzieżowe – dwadzieścia siedem (grupa 8 i 9), ubezpieczenia komunikacyjnej OC (grupa 10) – dwadzieścia sześć, ogólnej odpowiedzialności cywilnej (grupa 13) – trzydzieści jeden. **Reasekuracją czynną w dziale II** zajmowało się czternaście zakładów, ale żaden nie pokrywał wszystkich klas ryzyka.

Suma bilansowa zakładów ubezpieczeń ogółem na koniec czerwca 2009 r. wyniosła 140 286 mln zł (wzrost w ciągu roku o 5,5%), z tego na dział I przypadało 83 822 mln zł (o 0,7% więcej niż przed rokiem), na dział II – 56 464 mln zł (o 13,5% więcej niż w końcu czerwca 2008 r.). Wyższa dynamika w segmencie ubezpieczeń majątkowych (o 12,8 pkt proc.) nie miała istotnego wpływu na proporcje działowe **aktywów** firm ubezpieczeniowych, określone w głównej mierze wielkością **lokat**. Na towarzystwa ubezpieczeń na życie przypadało 59,8% aktywów ogółem

¹ Dane źródłowe przekazał 10 września br. do GUS Urząd Komisji Nadzoru Finansowego. Dotyczą one wyników finansowych firm ubezpieczeniowych zorganizowanych jako spółki akcyjne i towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, określonych w tytule niniejszej informacji tradycyjną nazwą towarzystwa ubezpieczeniowe, dla której synonimami są takie pojęcia jak: ubezpieczyciele, firmy ubezpieczeniowe, zakłady ubezpieczeń itd.

² Na podstawie przeważającego (ponad 50%) udziału w kapitale akcyjnym (zakładowym).

(spadek o 2,8 pkt proc.), na pozostałe zakłady 40,2% (wzrost o 2,8 pkt proc.). Kapitałową przewagę działu I generowały **aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdzie ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający**. Wartość tej pozycji obniżyła się jednak w analizowanym okresie do 27 682 mln zł (o 3 766 mln zł, tj. o 12,0%) po odpływie części środków klientów, których zniechęciła niska stopa zwrotu z funduszy inwestycyjnych. **Lokaty środków własnych** w obu działach ubezpieczeń wzrosły: w ubezpieczeniach na życie do 51 733 mln zł (o 8,0%), w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych do 47 059 mln zł (o 11,5%). O wyższej dynamice lokat w dziale ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych zdecydował głównie wzrost zaangażowania (prawie o jedną czwartą) w udziały i akcje w jednostkach podporządkowanych oraz wzrost (o 31,2%) lokat terminowych w instytucjach kredytowych. Lokaty zakładów ubezpieczeń na życie w papiery o zmiennej kwocie dochodu (udziały, akcje, certyfikaty inwestycyjne) obniżyły się (o 5,8%), ale nie miało to znaczącego wpływu na dynamikę lokat finansowych tego działu. W dziale II lokaty finansowe wzrosły do 38 262 mln zł (o 8,8%), na co wpłynęły wyższe lokaty w instytucjach kredytowych (o 31,2%) i papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu (wzrost o 10,1%) a także należności depozytowe od cedentów o 23,5%. Negatywnie na dynamikę lokat finansowych zakładów ubezpieczeń majątkowych wpłynęły walory o zmiennej stopie procentowej (spadek o 17,9%). Utrzymało się, podobnie jak w poprzednich okresach sprawozdawczych, znacznie większe zaangażowanie ubezpieczycieli działu II niż działu I w udziały i akcje w podmiotach podporządkowanych. Tego typu inwestycje wyniosły na koniec czerwca 2009 r. odpowiednio 7 791 mln zł i 1 295 mln zł.

Główną pozycją **pasywów** były **rezerwy techniczno ubezpieczeniowe**, które – łącznie dla całego rynku – ukształtowały się w końcu czerwca 2009 r. na poziomie 96 052 mln zł (o 0,4% więcej w porównaniu z końcem czerwca 2008r.). Rezerwy te w dziale I wyniosły 67 703 mln zł (spadek o 2,9%), wskutek zredukowania do 27 649 mln zł (o 12,0%) rezerwy ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający. Największą wartość miała rezerwa ubezpieczeń na życie, która zwiększyła się do 36 786 mln zł (o 3,5%). Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w dziale I były kwotowo niewielkie, toteż nie wywarły istotnego wpływu na rezerwy w segmencie ubezpieczeń na życie. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w dziale II wyniosły 28 349 mln zł (wzrost o 9,5%), na co wpłynęło podniesienie rezerwy składek i na pokrycie ryzyka niewygasłego do 11 733 mln zł (o 10,8%) oraz rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia do 15 667 mln zł (o 8,8%).

O bezpieczeństwie funkcjonowania zakładów ubezpieczeń, obok rezerw adekwatnych do przyjętego do ochrony ryzyka, decyduje dostosowany do wymogów ostrożnościowych poziom **kapitałów (środków) własnych**. Łącznie, na koniec czerwca 2009 r. kapitały te wyniosły 38 092 mln zł (o 18,9% więcej niż na koniec czerwca 2008 r.). Kapitał własny towarzystw na życie zwiększył się z 9 785 mln zł do około 11 574 mln zł (o 18,3%), w firmach chroniących pozostałe ryzyka osobowe i majątkowe z 22 265 mln zł do 26 518 mln zł (o 19,1%). Kapitał podstawowy w obu działach ubezpieczeń miał zbliżoną wartość – 2 507 mln zł w dziale I i 2 834 mln zł w dziale II, ale dynamikę wyższą w ubezpieczeniach pozostałych osobowych i majątkowych (107,4 wobec 105,8 przed rokiem). Udział kapitału zagranicznego w kapitale podstawowym zakładów ubezpieczeń ogółem wzrósł z 76,9% do 78,9%, przede wszystkim z powodu wzrostu tego udziału w ubezpieczeniach majątkowych z 78,8% do 83,6%, natomiast w ubezpieczeniach na życie udział ten zmalał z 74,7% do 73,6%. Kapitał własny w segmencie ubezpieczeń na życie był ponad dwukrotnie mniejszy w porównaniu z działem ubezpieczeń majątkowych, ze względu na niższą wartość kapitału zapasowego (odpowiednio: 7 146 mln zł i 13 267 mln zł) oraz gorszy wynik finansowy z lat ubiegłych (minus 1 158 mln zł i 1 750 mln zł).

Składka przypisana brutto na rynku ubezpieczeń wyniosła ogółem 24 815 mln zł (spadek o 14,5% w porównaniu z końcem czerwca 2008 r.), z tego w ubezpieczeniach na życie

13 939 mln zł (o 25,5% mniej niż przed rokiem), w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych 10 876 mln zł (wzrost o 5,3%). Towarzystwa z **przeważającym kapitałem zagranicznym** zebrały łącznie 54,5% składki brutto (przed rokiem 50,3%). Udział tej grupy ubezpieczycieli wzrósł z 50,3% do 55,1% w ubezpieczeniach działu I, zaś w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych z 50,5% do 53,7%. Po uwzględnieniu odpisów na rezerwy składki i na ryzyko niewygasłe oraz rozliczeń z reasekuratorami, **składka** (zarobiona na udziale własnym netto) wyniosła łącznie 22 505 mln zł (spadek w skali roku o 15,5%); w dziale I obniżyła się do 13 494 mln zł (o 26,5%), w dziale II wzrosła do 9 011 mln zł (o 9,0%)³.

Odszkodowania i świadczenia brutto wypłacone wzrosły ogółem do 20 906 mln zł (o 78,4% w stosunku do I półrocza 2008 roku), z tego w ubezpieczeniach na życie do 14 971 mln zł (wzrost o 115,5%), w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych do 5 935 mln zł (wzrost o 24,4%). Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym wyniosły 19 861 mln zł (o 75,6% więcej niż przed rokiem) przy ponad dwukrotnym wzroście udziału reasekuratorów. **Odszkodowania i świadczenia** ogółem wzrosły do 20 343 mln zł (o 72,4%). Wzrost ten był spowodowany głównie odszkodowaniami i świadczeniami w dziale I, które zwiększyły się do 14 525 mln zł (o 108,5%). W porównaniu z działem I nastąpił stosunkowo umiarkowany wzrost odszkodowań i świadczeń w dziale II do 5 818 mln zł (o 20,4%).

Wynik techniczny (w ujęciu zagregowanym) ukształtował się na poziomie 2 695 mln zł (2 387 mln zł przed rokiem), z tego wynik w ubezpieczeniach na życie wyniósł 2 488 mln zł, w majątkowych – 207 mln zł (wzrost odpowiednio o 871 mln zł i spadek o 562 mln zł). Na wynik techniczny ubezpieczeń na życie wpływ wywarła obniżka stanu rezerw ubezpieczeń grupy 1 oraz zmniejszenie kosztów działalności lokacyjnej w grupie 3. W ubezpieczeniach majątkowych strata techniczna w komunikacyjnej OC (grupa 10) powiększyła się do 369 mln zł (przed rokiem strata 18 mln zł), a ponadto wynik techniczny w innych grupach ubezpieczeń (auto-casco, cargo, szkody spowodowane żywiołami, pozostałe szkody rzeczowe, finansowe i assistance) również się zmniejszył. Zysk techniczny osiągnęło 36 ubezpieczycieli (w dziale I – 21, w dziale II – 15), stratę techniczną wykazało 30 towarzystw (w dziale I – 9, w dziale II – 21).

Łączny **wynik finansowy brutto zakładów ubezpieczeń** wyniósł 5 291 mln zł i był o 425 mln zł wyższy w porównaniu z I półroczem roku 2008. Towarzystwa w dziale I wypracowały nadwyżkę rzędu 2 812 mln zł, a ich wynik był o 1 197 mln zł lepszy niż przed rokiem, natomiast w dziale II wynik w kwocie 2 478 mln zł był gorszy o 772 mln zł. Na poprawę wyniku finansowego brutto ubezpieczycieli na życie wpłynęły większe o 296 mln zł przychody netto z działalności lokacyjnej. W pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych przychody netto z działalności lokacyjnej zmniejszyły się o 308 mln zł w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego, co spowodowało zmniejszenie wyniku finansowego brutto o 772 mln zł. **Podatek dochodowy** (751 mln zł) zwiększył się o połowę w porównaniu z I półroczem roku 2008. Na **wynik finansowy netto** – 4 539 mln złłożył się wynik ubezpieczycieli w dziale I – 2 300 mln zł (większy niż przed rokiem o 955 mln zł) i towarzystw w dziale II – 2 239 mln zł (o 781 mln zł mniejszy niż przed rokiem). Zyski netto wygospodarowało 45 towarzystw (w dziale I – 20, dziale II – 25), stratę poniosło 21 zakładów (w dziale I – 10, w dziale II – 11).

Wskaźniki bezpieczeństwa działalności ubezpieczeniowej na koniec czerwca 2009 r. były wysokie w stosunku do wymaganego ustawowego poziomu, chociaż niektóre obniżyły się w relacji do analogicznego okresu w 2008 roku. Wskaźnik monitorowania działalności podniósł się z 427,9% do 493,2% (o 65,3 pkt proc.), na co wpłynął wzrost tego wskaźnika w dziale I z 242,7% do 300,3%

³ W ubezpieczeniach działu II na wzrost składki o 706 mln zł wpłynęły przede wszystkim ubezpieczenia bezpośrednie: komunikacyjne (grupa 10 i 3), które wygenerowały wzrost składki netto o 387 mln zł, ogniowo-kradzieżowe (grupa 8 i 9), gdzie składka netto zwiększyła się o 109 mln zł oraz finansowe (grupy 14-16) o składce wyższej o 30 mln zł.

(o 57,6 pkt proc.) i wzrost z 647,6% do 707,1% w dziale II (o 59,5 pkt proc.). Wskaźnik pokrycia rezerw lokatami w dziale I utrzymał się w granicach normy, zaś w dziale II był o ponad 50 pkt proc. wyższy od ustawowych wymogów. Wzrósł współczynnik wypłacalności w dziale I do 79,9% i do 236,3% w dziale II, co świadczy o odpowiedniej wartości środków własnych w relacji do przypisanej składki.

Szkodowość brutto wzrosła głównie w ubezpieczeniach na życie z 37,8% do 108,8%, w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych z 57,8% do 64,3%. Niekorzystny wpływ na przebieg ubezpieczeń miała niższa dynamika przypisu składki od dynamiki kosztów administracyjnych w dziale I, która spowodowała, że wskaźnik tych kosztów wzrósł z 4,1% do 5,6%. W ubezpieczeniach na życie wzrósł także wskaźnik kosztów akwizycji (z 9,1% do 13,2%), a w ubezpieczeniach majątkowych z 16,5% do 18,1%. W warunkach ujemnej dynamiki składki zarobionej na udziale własnym wyższy wynik techniczny w dziale I daje obraz wyższego wskaźnika rentowności działalności technicznej w tym dziale: 18,4%, (wzrost w ciągu roku o 9,6 pkt proc.), natomiast niższy wynik techniczny w dziale II powoduje obniżenie tego wskaźnika do 2,3% (spadek o 7,0 pkt proc.).

Tabl. 1. Aktywa towarzystw ubezpieczeniowych

Stan na koniec pierwszego półrocza 2008 i 2009 r.

Wyszczególnienie	Ogółem*		Działy ubezpieczeń			
			Na życie (I)		Pozostałe osobowe i majątkowe (II)	
	30.06.08	30.06.09	30.06.08	30.06.09	30.06.08	30.06.09
	w mln zł					
Aktywa ogółem	132 941,0	140 285,5	83 209,8	83 821,9	49 731,1	56 463,6
Wartości niematerialne i prawne	448,0	426,0	162,6	106,6	285,4	319,5
Lokaty	90 103,0	98 791,8	47 887,2	51 732,6	42 215,8	47 059,2
nieruchomości	904,5	1 331,5	248,0	388,9	656,6	942,6
lokaty w jednostkach podporządkowanych, w tym:	7 797,4	9 148,6	1 433,3	1 323,4	6 364,0	7 825,3
udziały lub akcje w jednostkach podporządkowanych	7 615,3	9 086,4	1 319,1	1 295,2	6 296,2	7 791,2
inne lokaty finansowe, w tym	81 377,7	88 282,7	46 205,9	50 020,4	35 171,8	38 262,4
udziały, akcje, inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych	5 948,6	5 192,6	2 552,6	2 403,7	3 396,0	2 788,9
dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	57 419,3	64 190,2	28 811,7	32 686,6	28 607,6	31 503,6
lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	16 008,9	17 637,8	13 344,7	14 141,5	2 664,2	3 496,3
należności depozytowe od cedentów	23,4	28,9	-	-	23,4	28,9
Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdzie ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	31 448,3	27 682,2	31 448,3	27 682,2	-	-
Należności, w tym:	4 806,9	6 833,0	900,3	1 129,9	3 906,6	5 703,2
należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, w tym:	3 481,5	3 834,6	514,8	540,7	2 966,7	3 293,8
należności od ubezpieczających	3 301,9	3 546,6	477,0	496,8	2 824,9	3 049,9
należności od pośredników ubezpieczeniowych	131,3	215,9	21,8	25,5	109,5	190,4
należności z tytułu reasekuracji	628,1	752,8	50,7	65,3	577,4	687,5
Inne składniki aktywów, w tym:	1 333,5	1 104,1	563,9	537,3	769,7	566,8
rzeczowe składniki aktywów	442,6	374,8	121,9	105,7	320,7	269,1
środki pieniężne	882,0	720,0	438,6	428,9	443,3	291,1
Rozliczenia międzyokresowe, w tym:	4 801,2	5 448,4	2 247,6	2 633,3	2 553,6	2 815,1
aktywowane koszty akwizycji	3 366,1	4 221,1	1 568,8	1 947,2	1 797,3	2 273,9

*Sumy składników w niniejszej tablicy oraz w innych tablicach w niektórych przypadkach mogą się różnić nieznacznie od podanych wielkości „ogółem” ze względu na zaokrąglenia.

Tabl.2. Dynamika i struktura działowa aktywów towarzystw ubezpieczeniowych

Wyszczególnienie	Ogółem	Dział		Udział w aktywach ogółem w %			
		I	II	Dział I		Dział II	
		30.06.2008 =100		30.06.08	30.06.09	30.06.08	30.06.09
Aktywa ogółem	105,5	100,7	113,5	62,6	59,8	37,4	40,2
Wartości niematerialne i prawne	95,1	65,5	111,9	36,3	25,0	63,7	75,0
Lokaty	109,6	108,0	111,5	53,1	52,4	46,9	47,6
nieruchomości	147,2	156,8	143,6	27,4	29,2	72,6	70,8
lokaty w jednostkach podporządkowanych, w tym:	117,3	92,3	123,0	18,4	14,5	81,6	85,5
udziały lub akcje w jednostkach podporządkowanych	119,3	98,2	123,7	17,3	14,3	82,7	85,7
inne lokaty finansowe, w tym	108,5	108,3	108,8	56,8	56,7	43,2	43,3
udziały, akcje, inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych	87,3	94,2	82,1	42,9	46,3	57,1	53,7
dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	111,8	113,4	110,1	50,2	50,9	49,8	49,1
lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	110,2	106,0	131,2	83,4	80,2	16,6	19,8
należności depozytowe od cedentów	123,5	-	123,5	-	-	100,0	100,0
Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdzie ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	88,0	88,0	-	100,0	100,0	-	-
Należności, w tym:	142,1	125,5	146,0	18,7	16,5	81,3	83,5
należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, w tym:	110,1	105,0	111,0	14,8	14,1	85,2	85,9
należności od ubezpieczających	107,4	104,1	108,0	14,4	14,0	85,6	86,0
należności od pośredników ubezpieczeniowych	164,5	117,1	173,9	16,6	11,8	83,4	88,2
należności z tytułu reasekuracji	119,9	128,7	119,1	8,1	8,7	91,9	91,3
Inne składniki aktywów, w tym:	82,8	95,3	73,6	42,3	48,7	57,7	51,3
rzeczowe składniki aktywów	84,7	86,7	83,9	27,5	28,2	72,5	71,8
środki pieniężne	81,6	97,8	65,7	49,7	59,6	50,3	40,4
Rozliczenia międzyokresowe, w tym:	113,5	117,2	110,2	46,8	48,3	53,2	51,7
aktywowane koszty akwizycji	125,4	124,1	126,5	46,6	46,1	53,4	53,9

Tabl. 3. Struktura aktywów towarzystw ubezpieczeniowych

Stan na koniec pierwszego półrocza 2008 i 2009 r.

Wyszczególnienie	Ogółem		Działy ubezpieczeń			
			I		II	
	30.06.08	30.06.09	30.06.08	30.06.09	30.06.08	30.06.09
	w %					
Aktywa ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Wartości niematerialne i prawne	0,3	0,3	0,2	0,1	0,6	0,6
Lokaty	67,8	70,4	57,5	61,7	84,9	83,3
nieruchomości	0,7	0,9	0,3	0,5	1,3	1,7
lokaty w jednostkach podporządkowanych, w tym:	5,9	6,5	1,7	1,6	12,8	13,9
udziały lub akcje w jednostkach podporządkowanych	5,7	6,5	1,6	1,5	12,7	13,8
inne lokaty finansowe, w tym	61,2	62,9	55,5	59,7	70,7	67,8
udziały, akcje, inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych	4,5	3,7	3,1	2,9	6,8	4,9
dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	43,2	45,8	34,6	39,0	57,5	55,8
lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	12,0	12,6	16,0	16,9	5,4	6,2
należności depozytowe od cedentów	0,0	0,0	-	-	0,0	0,1
Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdzie ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	23,7	19,7	37,8	33,0	-	-
Należności, w tym:	3,6	4,9	1,1	1,3	7,9	10,1
należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, w tym:	2,6	2,7	0,6	0,6	6,0	5,8
należności od ubezpieczających	2,5	2,5	0,6	0,6	5,7	5,4
należności od pośredników ubezpieczeniowych	0,1	0,2	0,0	0,0	0,2	0,3
należności z tytułu reasekuracji	0,5	0,5	0,1	0,1	1,2	1,2
Inne składniki aktywów, w tym:	1,0	0,8	0,7	0,6	1,5	1,0
rzeczowe składniki aktywów	0,3	0,3	0,1	0,1	0,6	0,5
środki pieniężne	0,7	0,5	0,5	0,5	0,9	0,5
Rozliczenia międzyokresowe, w tym:	3,6	3,9	2,7	3,1	5,1	5,0
aktywowane koszty akwizycji	2,5	3,0	1,9	2,3	3,6	4,0

Tabl. 4. Pasywa towarzystw ubezpieczeniowych

Stan na koniec pierwszego półrocza 2008 i 2009 r.

Wyszczególnienie	Ogółem		Działy ubezpieczeń			
			Na życie (I)		Pozostałe osobowe i majątkowe (II)	
	30.06.08	30.06.09	30.06.08	30.06.09	30.06.08	30.06.09
	w mln zł					
Pasywa ogółem, w tym:	132 941,0	140 285,5	83 209,8	83 821,9	49 731,1	56 463,6
Kapitał własny, w tym:	32 050,3	38 091,9	9 785,2	11 573,7	22 265,1	26 518,2
kapitał podstawowy	5 007,2	5 341,6	2 369,3	2 507,2	2 638,0	2 834,4
kapitał (fundusz) zapasowy	19 011,2	20 413,3	6 460,8	7 146,1	12 550,4	13 267,2
zysk (strata) z lat ubiegłych	-2 253,6	592,7	-1 109,8	-1 157,5	-1 143,8	1 750,3
zysk (strata) netto	4 362,6	4 538,5	1 344,0	2 299,5	3 018,7	2 238,9
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, w tym:	95 642,8	96 052,0	69 750,9	67 703,4	25 891,9	28 348,6
rezerwa składek i na pokrycie ryzyka niewygasłego	11 487,4	12 993,9	901,9	1 261,2	10 585,6	11 732,7
rezerwa ubezpieczeń na życie	35 549,2	36 785,7	35 549,2	36 785,7	-	-
rezerwy na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	15 417,6	16 941,5	1 014,7	1 275,0	14 402,9	15 666,5
rezerwa ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	31 422,6	27 649,0	31 422,6	27 649,0	-	-
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	3 704,4	4 562,5	669,6	1 252,7	3 034,7	3 309,8
udział reasekuratorów w rezerwie składek i w rezerwie na pokrycie ryzyka niewygasłego	865,2	1 042,1	9,1	9,8	856,1	1 032,3
udział reasekuratorów w rezerwie ubezpieczeń na życie	416,1	727,8	416,1	727,8	-	-
udział reasekuratorów w rezerwie na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	2 192,5	2 299,5	21,3	28,6	2 171,2	2 270,9
Pozostałe rezerwy	1 197,3	1 622,3	505,5	824,9	691,8	797,3
Zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	889,1	1 463,9	621,0	1 215,1	268,1	248,8
Pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	5 015,6	6 276,7	2 516,0	3 245,3	2 499,6	3 031,4
zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, w tym:	1 218,1	1 328,8	649,6	590,4	568,6	738,4
wobec ubezpieczających	617,3	513,8	438,8	332,1	178,6	181,8
wobec pośredników ubezpieczeniowych	421,0	623,6	156,7	195,6	264,3	427,9
zobowiązania z tytułu reasekuracji	941,9	1 120,6	90,0	141,4	851,9	979,2
Rozliczenia międzyokresowe	1 999,7	1 498,7	680,7	491,9	1 319,0	1 006,8

**Tabl. 5. Dynamika i struktura działowa pasywów
towarzystw ubezpieczeniowych**

Stan na koniec pierwszego półrocza 2008 i 2009 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Dział		Udział w pasywach ogółem w %			
		I	II	Dział I		Dział II	
		30.06.2008=100		30.06.08	30.06.09	30.06.08	30.06.09
Pasywa ogółem, w tym:	105,5	100,7	113,5	62,6	59,8	37,4	40,2
Kapitał własny, w tym:	118,9	118,3	119,1	30,5	30,4	69,5	69,6
kapitał podstawowy	106,7	105,8	107,4	47,3	46,9	52,7	53,1
kapitał (fundusz) zapasowy	107,4	110,6	105,7	34,0	35,0	66,0	65,0
zysk (strata) z lat ubiegłych	-26,3	104,3	-153,0	49,2	-195,3	50,8	295,3
zysk (strata) netto	104,0	171,1	74,2	30,8	50,7	69,2	49,3
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, w tym:	100,4	97,1	109,5	72,9	70,5	27,1	29,5
rezerwa składek i rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego	113,1	139,8	110,8	7,9	9,7	92,1	90,3
rezerwa ubezpieczeń na życie	103,5	103,5	-	100,0	100,0	x	x
rezerwy na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	109,9	125,6	108,8	6,6	7,5	93,4	92,5
rezerwa ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	88,0	88,0	-	100,0	100,0	x	x
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	123,2	187,1	109,1	18,1	27,5	81,9	72,5
udział reasekuratorów w rezerwie składek i w rezerwie na pokrycie ryzyka niewygasłego	120,4	106,8	120,6	1,1	0,9	98,9	99,1
udział reasekuratorów w rezerwie ubezpieczeń na życie	174,9	174,9	-	100,0	100,0	x	x
udział reasekuratorów w rezerwie na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	104,9	134,2	104,6	1,0	1,2	99,0	98,8
Pozostałe rezerwy	135,5	163,2	115,3	42,2	50,9	57,8	49,1
Zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	164,6	195,7	92,8	69,8	83,0	30,2	17,0
Pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	125,1	129,0	121,3	50,2	51,7	49,8	48,3
zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, w tym:	109,1	90,9	129,9	53,3	44,4	46,7	55,6
wobec ubezpieczających	83,2	75,7	101,8	71,1	64,6	28,9	35,4
wobec pośredników ubezpieczeniowych	148,1	124,9	161,9	37,2	31,4	62,8	68,6
zobowiązania z tytułu reasekuracji	119,0	157,0	115,0	9,6	12,6	90,4	87,4
Rozliczenia międzyokresowe	74,9	72,3	76,3	34,0	32,8	66,0	67,2

Tabl. 6. Struktura pasywów towarzystw ubezpieczeniowych

Stan na koniec pierwszego półrocza 2008 i 2009 r.

Wyszczególnienie	Ogółem		Działy ubezpieczeń			
			Na życie (I)		Pozostałe osobowe i majątkowe (II)	
	30.06.08	30.06.09	30.06.08	30.06.09	30.06.08	30.06.09
	w %					
Pasywa ogółem, w tym:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Kapitał własny, w tym:	24,1	27,2	11,8	13,8	44,8	47,0
kapitał podstawowy	3,8	3,8	2,8	3,0	5,3	5,0
kapitał (fundusz) zapasowy	14,3	14,6	7,8	8,5	25,2	23,5
zysk (strata) z lat ubiegłych	-1,7	0,4	-1,3	-1,4	-2,3	3,1
zysk (strata) netto	3,3	3,2	1,6	2,7	6,1	4,0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, w tym:	71,9	68,5	83,8	80,8	52,1	50,2
rezerwa składek i na pokrycie ryzyka niewygasłego	8,6	9,3	1,1	1,5	21,3	20,8
rezerwa ubezpieczeń na życie	26,7	26,2	42,7	43,9	x	x
rezerwy na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	11,6	12,1	1,2	1,5	29,0	27,7
rezerwa ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	23,6	19,7	37,8	33,0	x	x
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	2,8	3,3	0,8	1,5	6,1	5,9
udział reasekuratorów w rezerwie składek i w rezerwie na pokrycie ryzyka niewygasłego	0,7	0,7	0,0	0,0	1,7	1,8
udział reasekuratorów w rezerwie ubezpieczeń na życie	0,3	0,5	0,5	0,9	x	x
udział reasekuratorów w rezerwie na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	1,6	1,6	0,0	0,0	4,4	4,0
Pozostałe rezerwy	0,9	1,2	0,6	1,0	1,4	1,4
Zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	0,7	1,0	0,7	1,4	0,5	0,4
Pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	3,8	4,5	3,0	3,9	5,0	5,4
zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, w tym:	0,9	0,9	0,8	0,7	1,1	1,3
wobec ubezpieczających	0,5	0,4	0,5	0,4	0,4	0,3
wobec pośredników ubezpieczeniowych	0,3	0,4	0,2	0,2	0,5	0,8
zobowiązania z tytułu reasekuracji	0,7	0,8	0,1	0,2	1,7	1,7
Rozliczenia międzyokresowe	1,5	1,1	0,8	0,6	2,7	1,8

Tabl. 7. Techniczny rachunek ubezpieczeń towarzystw ubezpieczeniowych ogółem
Stan na 30. czerwca

Wyszczególnienie	Ogółem		2008 =100	Dział I		Dział II	
	2008	2009		2008	2009	2008	2009
	w mln zł			udział w %			
Składki	26 634,4	22 504,7	84,5	69,0	60,0	31,0	40,0
składki przypisane brutto	29 026,4	24 814,6	85,5	64,4	56,2	35,6	43,8
udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	1 077,5	1 496,1	138,9	18,8	24,7	81,2	75,3
zmiany stanu rezerw składek i na ryzyko niewygasłe brutto	1 395,1	1 042,0	74,7	9,3	7,3	90,7	92,7
udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	80,7	228,2	282,8	0,5	0,3	99,5	99,7
Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	255,5	217,5	85,1	71,5	64,1	28,5	35,9
Odszkodowania i świadczenia	11 800,7	20 343,4	172,4	59,0	71,4	41,0	28,6
odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	11 312,7	19 861,3	175,6	61,0	72,6	39,0	27,4
odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	11 719,4	20 906,5	178,4	59,3	71,6	40,7	28,4
udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	406,7	1 045,2	257,0	0,0	0,0	88,4	47,5
zmiany stanu i rezerw na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	487,9	482,1	98,8	13,7	21,3	86,3	78,7
rezerwy brutto	537,0	543,1	101,1	0,0	0,0	87,1	80,7
udział reasekuratorów	49,1	61,0	124,3	0,0	0,0	94,9	96,5
Zmiana stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	3 757,8	-3 274,2	-87,1	101,5	99,9	-1,5	0,1
Koszty działalności ubezpieczeniowej	4 822,0	5 311,2	110,1	49,5	49,1	50,5	50,9
koszty akwizycji	3 447,2	3 819,4	110,8	50,7	48,3	49,3	51,7
koszty administracyjne	1 652,2	1 744,3	105,6	44,6	45,0	55,4	55,0
provizje reasekuracyjne i udziały w zyskach	277,4	252,6	91,0	34,1	8,9	65,9	91,1
Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	546,8	645,2	118,0	14,6	19,4	85,4	80,6
Wynik techniczny	2 386,7	2 695,1	112,9	67,8	92,3	32,2	7,7

Tabl. 8. Techniczny rachunek ubezpieczeń na życie – Dział I

Wyszczególnienie	Stan na 30. czerwca	
	2008	2009
	w mln zł	
Składki	18 369,1	13 493,7
składki przypisane brutto	18 701,0	13 939,0
udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	202,2	369,7
zmiany stanu rezerw składek i na ryzyko niewygasłe brutto	130,1	76,2
udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	0,4	0,6
Przychody z lokat, w tym:	5 573,5	2 863,5
przychody z lokat w nieruchomości	0,2	0,0
przychody z lokat w jednostkach podporządkowanych	250,8	262,4
przychody z innych lokat finansowych, w tym:	1 487,8	1 693,0
z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	1 190,1	1 156,0
wynik dodatni z realizacji lokat	3 831,6	904,5
Nie zrealizowane zyski z lokat	289,1	1 743,6
Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	182,7	139,4
Odszkodowania i świadczenia, w tym:	6 966,5	14 525,1
odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	6 899,5	14 422,3
odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	6 946,6	14 971,1
zmiana stanu rezerw na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	67,0	102,8
Zmiany stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	3 815,5	-3 272,0
zmiana stanu rezerw w ubezpieczeniach na życie na udziale własnym	8 434,8	-4 499,2
rezerwy brutto	8 457,4	-4 698,3
udział reasekuratorów	22,6	-199,1
zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym dla ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	-4 547,6	1 298,7
rezerwy brutto	-4 570,3	1 285,9
udział reasekuratorów	-22,7	-12,8
zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych przewidzianych w statucie na udziale własnym	-71,7	-71,5
Premie i rabaty łącznie ze zmianą stanu rezerw na udziale własnym	28,1	16,3
Koszty działalności ubezpieczeniowej	2 387,8	2 609,9
koszty akwizycji	1 746,2	1 846,7
koszty administracyjne	736,3	785,8
provizje reasekuracyjne i udziały w zyskach	94,7	22,6
Koszty działalności lokacyjnej, w tym:	5 643,9	575,9
koszty utrzymania nieruchomości	0,8	0,5
pozostałe koszty działalności lokacyjnej	40,1	28,7
wynik ujemny z realizacji lokat	5 584,9	513,1
Nie zrealizowane straty na lokatach	3 866,4	866,0
Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	79,7	125,5
Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów przeniesione do ogólnego rachunku zysków i strat	9,1	305,5
Wynik techniczny ubezpieczeń na życie	1 617,4	2 488,0

**Tabl. 9. Liczba polis, ubezpieczonych i wypłat oraz
kwota przypisu składki brutto, wypłaconych odszkodowań i świadczeń brutto
w grupach ryzyka Działu I**
Stan na 30. czerwca 2009 r.

Wyszczególnienie	Liczba				Składka przypisana brutto	Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto
	polis		ubezpieczonych	wypłat		
	ogółem	indywidualnych				
	w tys.					
Ogółem	12 339,7	11 967,3	22 853,1	1 664,3	13 904,0	14 956,5
Grupa 1 - na życie	7 623,4	7 325,5	21 113,9	893,4	8 744,0	11 830,9
Grupa 2 – posagowe, zaopatrzenia dzieci	139,9	139,9	0,0	17,9	63,0	84,7
Grupa 3 – na życie związane z funduszem inwestycyjnym	2 545,9	2 506,6	730,6	212,8	2 924,2	2 351,3
Grupa 4 – rentowe	45,5	45,4	2,0	18,1	33,2	32,9
Grupa 5 – wypadkowe i chorobowe	10 126,8	8 903,0	64 078,1	522,1	2 139,5	656,8

^aW ubezpieczeniach bezpośrednich na życie ryzyko wypadkowe i chorobowe nie występuje samodzielnie, lecz jest dołączane do innych grup ryzyka, dlatego liczba polis i wypłat ogółem nie uwzględnia tej grupy

**Tabl. 10. Przebieg ubezpieczeń na życie w grupach ryzyka
Dział I**

Wyszczególnienie	Ubezpieczenia bezpośrednie					
	Składka		Odszkodowania i świadczenia		Wynik techniczny	
	stan na 30. czerwca					
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
	mln zł					
Ogółem	18 346,8	13 458,8	6 955,5	14 510,8	1 610,1	2 476,4
Grupa 1 - na życie	13 123,6	8 423,3	3 381,5	11 385,7	649,2	1 396,5
Grupa 2 – posagowe, zaopatrzenia dzieci	65,2	63,2	88,9	81,2	39,6	27,6
Grupa 3 – na życie związane z funduszem inwestycyjnym	3 288,1	2 885,1	2 858,6	2 324,1	290,6	292,5
Grupa 4 – rentowe	21,1	24,5	27,9	32,3	-14,6	-2,4
Grupa 5 – wypadkowe i chorobowe	1 848,8	2 062,7	598,6	687,5	645,3	762,2

**Tabl. 11. Wskaźniki efektywności ubezpieczeń bezpośrednich
w grupach ryzyka Działu I**
Stan na 30. czerwca

Wyszczególnienie	Grupa 1		Grupa 2		Grupa 3		Grupa 4		Grupa 5	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
	w %									
Dynamika składki przypisanej brutto	306,7	66,1	94,7	95,8	52,5	86,1	136,5	111,8	116,6	109,7
Dynamika odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto	130,9	351,4	97,5	97,6	160,6	81,9	104,4	105,8	109,2	113,6
Wskaźnik zatrzymania składki przypisanej ^a	99,7	96,7	98,6	99,0	96,8	98,7	72,2	73,6	97,8	98,4
Wskaźnik zatrzymania odszkodowań i świadczeń wypłaconych ^b	99,4	95,8	99,2	99,1	99,5	98,4	99,5	97,8	97,9	97,9
Współczynnik szkodowości brutto ^c	25,9	136,5	131,9	128,5	84,5	80,6	104,5	99,5	32,3	33,5
Współczynnik szkodowości na udziale własnym ^d	25,8	135,2	132,6	128,6	86,9	80,6	143,7	131,9	32,4	33,3
Wskaźnik kosztów akwizycji ^e	6,8	11,7	14,6	14,1	11,2	11,6	30,8	26,7	21,0	21,9
Wskaźnik kosztów administracyjnych ^f	2,9	4,6	8,4	8,4	6,1	7,3	13,3	20,2	9,2	7,5
Wskaźnik kosztów ubezpieczeniowych brutto ^g	9,6	16,3	23,0	22,5	17,3	18,9	44,1	46,8	30,2	29,4
Wskaźnik kosztów technicznych na udziale własnym ^h	9,9	17,5	23,9	25,7	16,2	19,9	58,2	58,0	33,1	31,2
Wskaźnik rentowności ⁱ działalności technicznej brutto ⁱ	4,9	16,0	64,6	43,9	8,7	10,0	-58,0	-7,3	33,2	35,6
Wskaźnik rentowności działalności technicznej na udziale własnym	4,9	16,6	65,3	43,7	8,9	10,1	-80,7	-10,0	35,0	36,9

^aSkładka przypisana na udziale własnym podzielona przez składkę przypisaną brutto

^bOdszkodowania i świadczenia na udziale własnym podzielone przez odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto

^cSuma odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto i kwoty zmiany stanu rezerw na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia brutto podzielona przez składkę zarobioną brutto

^dOdszkodowania i świadczenia podzielone przez składkę zarobioną na udziale własnym

^eKoszty akwizycji podzielone przez składkę przypisaną brutto

^fKoszty administracyjne podzielone przez składkę przypisaną brutto

^gKoszty działalności ubezpieczeniowej podzielone przez składkę przypisaną brutto

^hSuma kosztów działalności ubezpieczeniowej i kwoty pozostałych kosztów technicznych na udziale własnym podzielona przez składkę przypisaną na udziale własnym

ⁱWynik techniczny podzielony przez składkę zarobioną netto (lub składkę)

Tabl. 12. Techniczny rachunek ubezpieczeń – Dział II

Wyszczególnienie	Stan na 30. czerwca	
	2008	2009
	w mln zł	
Składki	8 265,3	9 010,9
składki przypisane brutto	10 325,3	10 875,6
udział reasekuratorów w składce przypisanej	875,3	1 126,4
zmiana stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe	1 265,0	965,8
udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	80,3	227,5
Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	135,0	176,1
Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	72,8	78,1
Odszkodowania i świadczenia	4 834,2	5 818,4
odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	4 413,2	5 439,0
odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	4 772,8	5 935,4
udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	359,6	496,4
zmiana stanu rezerw na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	421,0	379,4
zmiana stanu rezerw na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	467,5	438,3
udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	46,5	58,9
Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-57,8	-2,2
zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-57,8	-2,2
udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-
Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw na premie i rabaty	26,0	20,8
Koszty działalności ubezpieczeniowej	2 434,2	2 701,2
koszty akwizycji	1 701,0	1 972,8
koszty administracyjne	916,0	958,5
provizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	182,8	230,1
Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	467,1	519,8
Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	-	-
Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	769,4	207,1

**Tabl. 13. Liczba polis, ubezpieczonych i wypłat oraz
kwota przypisu składki brutto, wypłaconych odszkodowań i świadczeń brutto
w grupach ryzyka Działu II**
Stan na 30. czerwca 2009 r.

Wyszczególnienie	Liczba				Składka przypisana brutto		Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	
	polis		wypłat					
	ogółem	osoby fizyczne	ogółem	osoby fizyczne	ogółem	osoby fizyczne	ogółem	osoby fizyczne
	w tys.				w mln zł			
Ogółem	43 048,3	37 899,2	1 671,6	1 065,2	10 618,6	6 026,0	5 793,7	3 269,9
Grupa 1 – NNW	10 081,1	8 682,0	223,0	186,5	519,2	321,3	121,9	92,0
Grupa 2 – choroba	365,5	239,1	244,2	96,6	145,4	59,1	55,9	27,8
Grupa 3 – autocasco	4 614,0	3 344,5	381,7	220,1	2 476,8	1 356,8	1 858,1	984,1
Grupa 4 – casco pojazdów szynowych	0,7	0,0	0,7	0,0	9,2	0,4	3,5	0,5
Grupa 5 – aerocasco	1,3	0,4	0,0	0,0	9,7	1,1	4,2	0,3
Grupa 6 – casco żeglugi morskiej i śródlądowej	13,5	8,3	0,9	0,7	79,4	36,0	66,3	43,3
Grupa 7 – cargo	27,0	5,4	8,2	0,7	59,4	6,2	25,7	4,6
Grupa 8 – szkody spowodowane żywiołami	7 806,5	6 551,9	95,3	48,9	1 312,0	730,7	448,9	138,7
Grupa 9 – pozostałe szkody rzeczowe	6 246,5	5 534,7	78,6	54,0	793,5	342,8	210,2	81,5
Grupa 10 – OC posiadaczy pojazdów lądowych, w tym:	16 970,2	15 120,7	478,2	375,9	3 607,1	2 904,5	2 519,9	1 798,6
komunikacyjna OC	16 584,4	14 814,2	471,8	373,6	3 505,3	2 857,0	2 417,3	1 724,6
Grupa 11 – OC lotnicza	2,6	1,3	0,1	0,0	12,5	5,4	0,2	0,0
Grupa 12 – OC żeglugi morskiej i śródlądowej	8,1	4,8	0,1	0,0	24,9	2,5	4,8	0,4
Grupa 13 – ogólna OC	5 559,0	4 919,5	81,1	29,8	654,7	135,8	263,8	53,0
Grupa 14 – ubezpieczenie kredytu	66,7	0,1	2,8	0,0	228,1	0,0	84,7	-2,4
Grupa 15 – gwarancja ubezpieczeniowa	220,6	122,6	3,4	0,8	130,0	4,4	47,9	1,6
Grupa 16 – ubezpieczenie różnych ryzyk finansowych	61,0	38,5	5,4	1,1	382,6	17,7	28,6	7,4
Grupa 17 – ubezpieczenie ochrony prawnej	538,0	501,5	1,4	1,0	39,6	8,9	3,0	2,4
Grupa 18 – assistance	8 963,8	8 009,9	66,5	48,9	134,4	92,4	46,1	36,4

Tabl. 14. Przebieg ubezpieczeń w grupach ryzyka Działu II

Wyszczególnienie	Ubezpieczenia bezpośrednie					
	Składka		Odszkodowania i świadczenia		Wynik techniczny	
	stan na 30. czerwca					
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
	mln zł					
Ogółem	8 097,0	8 802,6	4 759,1	5 674,6	730,1	191,5
Grupa 1 – następstw nieszczęśliwych wypadków (NNW)	448,3	517,3	115,3	120,8	153,4	192,8
Grupa 2 – ubezpieczenie choroby	89,1	120,8	48,0	58,8	-4,3	-4,1
Grupa 3 – autocasco (AC)	2 384,6	2 460,0	1 486,7	1 669,5	243,2	122,7
Grupa 4 – casco pojazdów szynowych	5,2	6,2	1,0	4,2	2,1	-0,5
Grupa 5 – casco statków powietrznych (aerocasco)	3,7	5,2	3,0	8,4	-0,7	-5,9
Grupa 6 – casco żeglugi morskiej i śródlądowej	50,4	51,0	38,8	63,5	-7,2	-29,0
Grupa 7 – przedmiotów w transporcie (cargo)	46,5	38,6	14,9	11,9	15,1	12,1
Grupa 8 – szkody spowodowane żywiołami	763,6	834,8	365,7	445,7	113,3	18,2
Grupa 9 – pozostałe szkody rzeczowe	513,9	551,8	188,5	237,7	145,9	68,0
Grupa 10 – OC posiadaczy pojazdów lądowych	2 967,5	3 279,2	2 232,7	2 741,4	-129,1	-369,1
Grupa 11 – OC lotnicza	6,4	4,0	-1,6	0,9	5,0	0,6
Grupa 12 – OC żeglugi morskiej i śródlądowej	3,3	5,6	-1,5	3,7	2,1	-2,6
Grupa 13 – ogólna OC	362,2	419,8	194,6	152,6	35,0	117,4
Grupa 14 – ubezpieczenie kredytu	155,8	147,2	16,5	51,8	89,9	48,3
Grupa 15 – gwarancja ubezpieczeniowa	41,9	53,2	0,0	23,2	26,2	14,6
Grupa 16 – ubezpieczenie różnych ryzyk finansowych	152,9	179,7	16,8	27,1	20,5	-4,9
Grupa 17 – ubezpieczenie ochrony prawnej	19,5	29,9	1,5	2,6	1,0	0,1
Grupa 18 – świadczenie pomocy (assistance)	82,2	98,3	38,2	50,8	18,7	12,8

**Tabl. 15. Wskaźniki efektywności ubezpieczeń bezpośrednich
w wybranych grupach ryzyka Działu II**

Stan na 30. czerwca

Wyszczególnienie	Ubezpieczenia									
	komunikacyjne ^a				majątkowe (ogniowo-kradzieżowe)				ogólnej OC	
	Grupa 3 AC		Grupa 10 OC		Grupa 8		Grupa 9		Grupa 13	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
	w %									
Dynamika składki przypisanej brutto	114,7	92,6	111,6	104,7	97,0	114,9	112,4	116,8	106,8	115,2
Dynamika odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto	104,9	125,2	112,7	118,4	89,2	116,2	126,0	114,5	108,5	168,5
Wskaźnik zatrzymania składki przypisanej ^a	98,0	97,7	93,2	92,1	87,4	84,3	85,4	79,3	82,8	83,9
Wskaźnik zatrzymania odszkodowań i świadczeń wypłaconych ^b	98,3	98,3	92,8	91,6	82,3	83,3	82,5	86,7	85,3	89,2
Współczynnik szkodowości brutto ^c	61,9	67,6	74,1	82,7	52,2	58,6	38,2	41,2	50,2	38,4
Współczynnik szkodowości na udziale własnym ^d	62,3	67,9	75,4	83,6	47,9	53,4	36,7	43,1	53,0	36,3
Wskaźnik kosztów akwizycji ^e	15,9	18,3	11,8	12,7	16,9	17,9	23,3	24,5	18,6	18,2
Wskaźnik kosztów administracyjnych ^f	8,4	8,6	9,3	9,4	9,1	8,8	8,4	8,3	9,0	9,1
Wskaźnik kosztów ubezpieczeniowych brutto ^g	24,4	26,9	21,1	22,1	26,0	26,7	31,7	32,8	27,6	27,3
Wskaźnik kosztów technicznych na udziale własnym ^h	28,0	27,5	34,4	33,4	41,9	44,9	40,1	45,1	40,5	40,9
Wskaźnik rentowności ⁱ działalności technicznej brutto ⁱ	9,1	5,0	-3,9	-10,2	9,9	1,4	21,5	8,6	7,0	17,9
Wskaźnik rentowności działalności technicznej na udziale własnym	10,2	5,0	-4,5	-11,3	14,8	2,2	28,4	12,3	10,8	28,0

^aŁącznie z OC przewoźnika

**Tabl. 16. Udział w rynku ubezpieczeniowym i w działach ubezpieczeń
przypisu składki, odszkodowań i świadczeń brutto oraz wyniku technicznego
z ubezpieczeń bezpośrednich ogółem i w podziale na grupy ryzyka**

Stan na 30. czerwca 2009 r.

Wyszczególnienie	Ubezpieczenia bezpośrednie					
	Składka przypisana brutto		Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto		Wynik techniczny	
	stan na 30. czerwca					
	Rynek	Dział	Rynek	Dział	Rynek	Dział
	w %					
OGÓŁEM	98,824	x	99,252	x	98,989	x
Dział I	56,032	100,000	71,540	100,000	91,884	100,000
Grupa 1 - na życie	35,237	62,888	56,589	79,102	51,800	56,393
Grupa 2 – posagowe, zaopatrzenia dzieci	0,254	0,453	0,405	0,567	1,024	1,115
Grupa 3 – na życie związane z funduszem inwestycyjnym	11,784	21,032	11,247	15,721	10,852	11,810
Grupa 4 – rentowe	0,134	0,239	0,157	0,220	-0,091	-0,099
Grupa 5 – wypadkowe i chorobowe	8,622	15,388	3,141	4,391	28,278	30,776
Dział II	42,792	100,000	27,712	100,000	7,105	100,000
Grupa 1 – NNW	2,092	4,889	0,583	2,105	7,154	100,679
Grupa 2 – choroba	0,586	1,370	0,267	0,964	-0,152	-2,141
Grupa 3 – autocasco	9,981	23,325	8,888	32,071	4,553	64,073
Grupa 4 – casco pojazdów szynowych	0,037	0,087	0,017	0,060	-0,019	-0,261
Grupa 5 – aerocasco	0,039	0,091	0,020	0,072	-0,219	-3,081
Grupa 6 – casco żeglugi morskiej i śródlądowej	0,320	0,748	0,317	1,144	-1,076	-15,144
Grupa 7 – cargo	0,239	0,559	0,123	0,443	0,449	6,319
Grupa 8 – szkody spowodowane żywiołami	5,287	12,355	2,147	7,749	0,675	9,504
Grupa 9 – pozostałe szkody rzeczowe	3,198	7,473	1,005	3,628	2,523	35,509
Grupa 10 – OC posiadaczy pojazdów lądowych	14,536	33,970	12,053	43,494	-13,695	-192,742
Grupa 11 – OC lotnicza	0,050	0,118	0,001	0,004	-0,096	0,313
Grupa 12 – OC żeglugi morskiej i śródlądowej	0,100	0,235	0,023	0,083	4,356	-1,358
Grupa 13 – ogólna OC	2,638	6,166	1,262	4,553	1,792	61,305
Grupa 14 – ubezpieczenie kredytu	0,919	2,149	0,405	1,463	0,542	25,222
Grupa 15 – gwarancja ubezpieczeniowa	0,524	1,224	0,229	0,827	-0,182	7,624
Grupa 16 – ubezpieczenie różnych ryzyk finansowych	1,542	3,603	0,137	0,493	0,004	-2,559
Grupa 17 – ubezpieczenie ochrony prawnej	0,160	0,373	0,014	0,052	0,475	0,052
Grupa 18 – assistance	0,542	1,266	0,221	0,796	0,000	6,684

Tabl. 17. Ogólny rachunek zysków i strat towarzystw ubezpieczeniowych
Stan na 30. czerwca

Wyszczególnienie	I półrocze		I półrocze 2008 =100
	2008	2009	
	w mln zł		
Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i pozostałych osobowych i wynik techniczny ubezpieczeń na życie	2 386,8	2 695,1	112,9
Przychody z lokat	3 083,3	2 775,0	90,0
przychody z lokat w nieruchomości	8,4	8,4	99,6
przychody z lokat w jednostkach podporządkowanych	2 183,4	1 454,7	66,6
z udziałów i akcji	2 181,5	1 452,9	x
z pożyczek i dłużnych papierów wartościowych	1,9	1,7	87,3
z pozostałych lokat	-	0,1	x
przychody z innych lokat finansowych	790,2	1 012,4	128,1
z udziałów, akcji, innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	21,1	6,3	29,9
z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	699,4	899,5	128,6
z lokat terminowych w inwestycjach kredytowych	37,8	72,1	190,6
z pozostałych lokat	31,9	34,5	108,0
wynik dodatni z rewaloryzacji lokat	9,3	171,3	1 844,0
wynik dodatni z realizacji lokat	92,0	128,2	139,3
Nie zrealizowane zyski z lokat	64,7	206,7	319,3
Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z technicznego rachunku ubezpieczeń na życie	9,1	305,5	3 359,9
Koszty działalności lokacyjnej	188,1	372,2	197,9
koszty utrzymania nieruchomości	4,9	3,5	71,7
pozostałe koszty działalności lokacyjnej	24,6	39,6	160,8
wynik ujemny z rewaloryzacji lokat	25,9	120,8	466,5
wynik ujemny z realizacji lokat	132,7	208,3	157,0
Nie zrealizowane straty na lokatach	343,4	163,5	47,6
Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione do technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych	135,0	176,1	130,4
Pozostałe przychody operacyjne	148,8	200,4	134,7
Pozostałe koszty operacyjne	160,5	180,3	112,3
Wynik z działalności operacyjnej	4 865,7	5 290,6	108,7
Zyski nadzwyczajne	0,0	0,0	263,8
Straty nadzwyczajne	0,0	-	x
Wynik finansowy brutto	4 865,7	5 290,6	108,7
Podatek dochodowy	501,8	751,3	149,7
Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	0,0	0,8	x
Wynik finansowy netto	4 363,9	4 538,5	104,0

Tabl. 18. Ogólny rachunek zysków i strat – Dział I

Stan na 30. czerwca

Wyszczególnienie	I półrocze		
	2008	2009	Różnica
	w mln zł		
Wynik techniczny ubezpieczeń na życie	1617,4	2488,0	870,6
Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z technicznego rachunku ubezpieczeń na życie	9,1	305,5	296,4
Pozostałe przychody operacyjne	60,0	93,6	33,6
Pozostałe koszty operacyjne	70,7	74,7	4,0
Wynik z działalności operacyjnej	1615,8	2812,4	1196,6
Saldo nadzwyczajnych zysków i strat	-	-	x
Wynik finansowy brutto	1615,8	2812,4	1196,6
Podatek dochodowy	271,6	512,5	240,9
Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	-0,2	0,4	0,6
Wynik finansowy netto	1344,4	2299,5	955,1

Tabl. 19. Ogólny rachunek zysków i strat – Dział II

Stan na 30. czerwca

Wyszczególnienie	I półrocze		
	2008	2009	Różnica
	w mln zł		
Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	769,4	207,1	-562,3
Przychody z lokat, w tym:	3083,3	2775,0	-308,3
przychody z innych lokat finansowych, w tym:	790,2	1012,4	222,2
z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	699,4	899,5	200,1
z lokat terminowych w instytucjach kredytowych	37,8	72,1	34,3
wynik dodatni z realizacji lokat	92,0	128,2	36,2
Nie zrealizowane zyski z lokat	64,7	206,7	142,0
Koszty działalności lokacyjnej, w tym:	188,1	372,2	184,1
pozostałe koszty działalności lokacyjnej	24,6	39,6	15,0
wynik ujemny z realizacji lokat	132,7	208,3	75,6
Nie zrealizowane straty na lokatach	343,4	163,5	-179,9
Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione do technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych	135,0	176,1	41,1
Pozostałe przychody operacyjne	88,8	106,8	18,0
Pozostałe koszty operacyjne	89,8	105,6	15,8
Wynik z działalności operacyjnej	3249,9	2478,2	-771,7
Saldo nadzwyczajnych zysków i strat	0,0	0,0	0,0
Wynik finansowy brutto	3249,9	2478,2	-771,7
Podatek dochodowy	230,2	238,8	8,6
Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	0,2	0,4	0,2
Wynik finansowy netto	3019,5	2239,0	-780,5

Tabl. 20. Zagregowane wskaźniki efektywności

Wyszczególnienie	Ogółem		Dział I		Dział II	
	Stan na 30. czerwca					
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
	w %					
Wskaźnik monitorowania działalności ^a	427,9	493,2	242,7	300,3	647,6	707,1
Wskaźnik pokrycia rezerw ^b	120,9	124,3	107,4	112,2	157,3	153,4
Współczynnik wypłacalności ^c	98,2	145,3	45,7	79,9	201,1	236,3
Wskaźnik rentowności działalności technicznej ^d	9,0	12,0	8,8	18,4	9,3	2,3
Wskaźnik rentowności sprzedaży ^e	15,0	18,3	7,2	16,5	29,2	20,6
Wskaźnik rentowności kapitałów własnych ^f	13,6	11,9	13,7	19,9	13,6	8,4
Wskaźnik rentowności majątku ^g	3,3	3,2	1,6	2,7	6,1	4,0
Wskaźnik rentowności obrotu brutto ^h	13,5	17,3	6,6	15,3	28,1	20,4
Wskaźnik rentowności obrotu netto ⁱ	12,1	14,9	5,5	12,5	26,1	18,4
Współczynnik szkodowości brutto ^j	44,4	90,2	37,8	108,8	57,8	64,3
Współczynnik szkodowości na udziale własnym ^k	44,3	90,4	37,9	107,6	58,5	64,6
Wskaźnik kosztów administracyjnych ^l	5,8	7,0	4,1	5,6	8,9	8,8
Wskaźnik kosztów akwizycji ^l	11,7	15,4	9,1	13,2	16,5	18,1

^aŚrodki własne podzielone przez większą z dwu wartości: margines wypłacalności lub kapitał gwarancyjny

^bAktywa na pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych podzielone przez rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

^cŚrodki własne podzielone przez składkę przypisaną na udziale własnym

^dWynik techniczny podzielony przez składkę zarobioną na udziale własnym

^eWynik finansowy netto podzielony przez składkę przypisaną brutto

^fWynik finansowy netto podzielony przez kapitały własne (ROE)

^gWynik finansowy netto podzielony przez średnią wartość aktywów (ROA)

^hWynik finansowy brutto podzielony przez wartość przychodów

ⁱWynik finansowy netto podzielony przez wartość przychodów

^jSuma odszkodowań i świadczeń wypłacone brutto i zmiany stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto podzielona przez składkę zarobioną brutto

^kOdszkodowania i świadczenia podzielone przez składkę zarobioną na udziale własnym

^lKoszty administracyjne podzielone przez składkę przypisaną brutto

^lKoszty akwizycji podzielone przez składkę przypisaną brutto